

ADVOKATFIRMAN FÖRSVARARNA

Högsta domstolen
Via e-post

HÖGSTA DOMSTOLEN
R 12

INKOM: 2022-10-13
MÅLNR: B 5836-22
AKTBIL: 5

2022-10-13

Mål nr B 5836-22, R 12

Emma Appelquist ./ Allmän åklagare angående grovt narkotikabrott

I egenskap av ombud och offentlig försvarare för Ivan Madear får jag härmed utveckla talan.

Yrkanden

1. Ivan Madear yrkar att Högsta domstolen meddelar prövningstillstånd.
2. Ivan Madear begär att fängelsestraffet sätts ned betydligt.

Skäl för prövningstillstånd

Det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen.

Prejudikatfrågorna i målet är:

1. Vilket bevisvärde avseende medtilltalads uppgifter som åklagaren har åberopat till stöd för åtalet och hur bör bevisvärderingen i denna del redovisas i domskälen? Vidare bör Högsta domstolen klargöra hur rättsregeln enligt Brb 29 kap. 5 a § ska bedömas dels gällande straffflinring, dels i förhållande till den medtilltalades straff som varit i skärpande riktning. Det saknas helt praxis på området varför rättsfrågan bör klargöras av Högsta domstolen.
2. Gällande rubriceringsfrågan grovt eller synnerligen grovt narkotikabrott. Utöver sort och mängd bör Högsta domstolen klargöra vilka försvårande omständigheter som ska läggas till grund för domen. Ska en narkotikabrottslighet som har sträckt sig över viss tid och avsett flera olika gärningar enligt gärningspåståendet – som var och en för sig utgör narkotikabrott – bedömas som ett enda brott eller som flera brott och har det betydelse vid straffmätningen?
3. Hur ska skuldfrågan avgöras när någon under längre tid har överlåtitt cannabispreparat vid två tillfällen vilkas storlek det inte finns någon full bevisning om?

Besöksadress
Oxtorgsgatan 3
553 17 Jönköping

Postadress
Aschebergsgatan 33
411 33 Göteborg

advokat@forsvararna.se
www.forsvararna.se
Mobil 0736 268 269

Bankgiro 5132-4226 Företagskonto
Bankgiro 5132-8284 Klientmedel
Org.nr 559071-8630 F-skatt/Moms

ADVOKATFIRMAN FÖRSVARARNA

4. Har det betydelse för ett brotts svårhet (straffvärde) att det har begåtts på ett svårupptäckt sätt?
5. Är det en lämplig ordning att domstolarna inte anger vilket straffvärde som de har kommit fram till, utan endast längden av det fängelsestraff som de anser bör dömas ut efter beaktande av billighetsskäl?
6. Frågan om bestämmande av straffvärde vid narkotikabrottslighet bestående i hantering av flera olika narkotiska preparat där det saknas klagörande från Högsta domstolen hur det ska bedömas.
7. Högsta domstolen måste klargöra gärningspåståendet – när åklagaren hävdar okänd person tillsammans och i samförstånd – men att det vid huvudförhandling framkommit att personen inte är okänd, utan namngiven och fullt identifierbar om det kan läggas till grund för bedömningen enligt RB 30 kap. 3 §.

Hovrättens dom

Ivan Madear har invänt att det saknas stöd för någon form av omfattande försäljning. Det saknas helt bevisning härom. Det saknas köpare. Det saknas ekonomiska transaktioner. Åklagaren har inte kunnat visa vilken omfattning narkotikan förevarit utan endast att den transporterats till medtilltalad Emma Appelquist. En viktig invändning mot hovrättens dom är att det inte är möjligt att förstå hur bevisvärderingen avseende mängden överlåten narkotika har gått till och vilka de försvårande omständigheterna är.

Utveckling av prejudikatfrågorna

1. Vilket bevisvärde har medtilltalads uppgifter särskilt som de läggs till grund för en fällande dom. Den nya rättsregeln som nyligen trätt i kraft är ett ypperligt tillfälle att klargöra hur man ska avseende narkotikaöverlåtelser har de beräkningar som åklagaren har åberopat till stöd för åtalet och domstolarna ska bevisvärdera medtilltalads uppgifter till nackdel för andra åtalade. Hur bör bevisvärderingen redovisas i domskälen?

Högsta domstolen bör granska den bevisning som har åberopats i målet och till vägledning för domstolarna uttala sig om med vilken säkerhet – när beviskravet är ställt utom rimligt tvivel - använda medtilltalads uppgifter till grund för domskälen. Det är uppenbart att Emma Appelquist fått nedsättning av angivna och lämnade uppgifter dom direkt haft bäring och försvårande för Ivan Madear i straffmätningen. Högsta domstolen bör också ta ställning till hur en bevisning av detta slag bör redovisas i domskälen. Det går inte av hovrättens domskäl att förstå hur bevisprövningen har gått till.

Besöksadress
Oxtorgsgatan 3
553 17 Jönköping

Postadress
Aschebergsgatan 33
411 33 Göteborg

advokat@forsvararna.se
www.forsvararna.se
Mobil 0736 268 269

Bankgiro 5132-4226 Företagskonto
Bankgiro 5132-8284 Klientmedel
Org.nr 559071-8630 F-skatt/Moms

ADVOKATFIRMAN FÖRSVARARNA

2. Gällande rubriceringsfrågan. Enda praxis som finns på området är det s.k. målet ”Grillen” (NJA 2017 s. 814). Omfattningen av detta mål är inte ens i närheten av grillenmålet. I det målet var det visat ett stort antal försäljningar som skett över en månads tid och som var systematiska. Det är därför felaktigt att detta mål har redovisats och dömts som synnerligen grovt narkotikabrott vilket har visats i straffvärdet. Underinstanserna har emellertid frångått Högsta domstolens praxis gällande rubriceringsfrågan. Mot den bakgrunden bör domstolen klargöra om ny praxis har antagits och i så fall hur det ska metodredovisas.

3. Ska en narkotikabrottslighet som har sträckt sig över viss tid och avsett flera olika gärningar – som var och en för sig utgör narkotikabrott – bedömas som ett enda brott eller som flera brott? Vid narkotikabrottslighet – utgör flera olika narkotikabrott – endast ett brott. Detta måste då klargöras i relation till gärningspåståendet om det överensstämmer eller om man dömer utöver gärningspåståendet. Det saknas avgöranden på området. Det är uppenbart att förfarandet som domstolarna tillämpat att brottsenheten har dömts strängt i förhållande till vad som faktiskt visats av åklagaren. Det blir ett hypotetiskt resonemang som läggs till grund för bedömningen, närmast schablonmässigt vilket inte är riktigt.

Högsta domstolen bör – i linje med de tidigare avgörandena av denna rättsfråga – inskräpa vikten av att domstolarna är uppmärksamma på brottsenheten vid narkotikabrott.

3. Vilken prövningsmetod ska domstolen använda sig av när de avgör i vilken utsträckning som överlåtelse av narkotika är bevisad. Om man inte kan visa att de finns faktiska köpare av narkotikan så lägger man till grund avlägsen och hypotetiska överlåtelse som faktiskt inte har styrkts av åklagaren som får enorma konsekvenser i påföljdsfrågan. Det står därmed klart att det ibland är förenat med betydande svårigheter att bevisa vilken omfattning som en narkotikabrottslighet har haft.

I brottmål gäller att åklagaren har bevisbördan och att beviskravet ska formuleras så, att det ska vara ställt utom rimligt tvivel att den tilltalade har gjort det som åklagaren påstår i sin gärningsbeskrivning. Högsta domstolen bör vägleda domstolarna avseende hur bevisvärderingen ska utföras när det står klart att den tilltalade i någon mån har gjort sig skyldig till det brott som åklagaren påstår, men det inte finns bevisning som gör att det är ställt utom rimligt tvivel vilken omfattning som brottsligheten har haft.

4-6. Straffvärde vid narkotikabrottslighet bestående i hantering av olika narkotikapreparat?

De faktorer som ska vägas in vid straffvärdebedömningen är i grunden andra än de som påverkar bedömningen av brottslighetens art. Det är inte visat i målet att det finns några köpare desto mindre unga köpare. Därför bör det vara en viktig uppgift för Högsta domstolen att vägleda domstolarna i fråga om på vilket sätt olika faktorer ska inverka vid

ADVOKATFIRMAN FÖRSVARARNA

påföljdsbestämningen vid narkotikabrott. Dessutom saknas det ett klargörande när det finns olika narkotikapreparat hur de ska bedömas vid straffmätningen. Som just kokain och cannabis att cannabisen ska konsumeras in i beräkningen av kokainet vid bestämmandet av straffvärdet (se RH 2005:57). Det är av synnerlig vikt att Högsta domstolen klargör rättsläget ifråga. Domstolarna gör olika och frågan lämpar sig synnerligen väl för prövningen i aktuellt mål då rättsfrågan ställs på sin spets.

7. Av Rättegångsbalken 30 kap. 3 § är domstolarna bundna av gärningspåståendet. Det är domstolens viktigaste dokument. Men när gärningspåståendet hävdar gemensamt och i samförstånd – med annan okänd person – när det är klarlagt att det finns ingen okänd person utan att dennes identitet är fastställd och klarlagd. Har det betydelse vid straffmätningen och framförallt dennes roll och inblandning i narkotikamålet. Högsta domstolen bör klargöra när personen inte är okänd – utan det står klart vem personen är – kan man du mot bakgrund av Bergwallkommissionen – hävda med bestämdhet att förundersökningen som åklagaren åberopat i stora delar kan läggas till grund för rättens bedömning eller ska det falla tillbaka på åklagaren som har full bevisbörda. Denna fråga har tidigare inte prövats av Högsta domstolen och det finns ett synnerligen stort behov av att få frågan utredd. Det ska inte användas som ett förenklingsinstrument av åklagaren att påstå okänd person när det de facto finns en namngiven person. Det är inte en säker och rättvis prövning men framförallt strider detta mot Europakonventionens artikel 6 – equality of arms när så sker. Särskilt gällande synnerligen grovt narkotikabrott för att kunna visa vart i hirarkin personen befinner sig. Detta har varit försvärande för Ivan vid straffmätningen och haft mycket stor genomslagskraft vid straffmätningen.

Behovet av prejudikat

Beräkningsmodellen avseende överlåten narkotika har alltså använts i flera stora rättegångar och torde därmed fortsätta att användas av polis och åklagare. Därmed är det av stort intresse att Högsta domstolen vägleder domstolarna i fråga om dess värde som bevis. Det behöver naturligtvis inte sägas att åtal för narkotikabrott är en vanlig förekommande målkategori i Sveriges domstolar.

Också i avseende på de andra prejudikatfrågorna är det av stort intresse att Högsta domstolen uttalar sig till vägledning för domstolarna. Inte minst gäller det den i domstolarna inte ovanliga fråga som hovrätten har illustrerat genom att tala om ”säkerhetsavdrag” till förmån för den tilltalade.

Besöksadress
Oxtorgsgatan 3
553 17 Jönköping

Postadress
Aschebergsgatan 33
411 33 Göteborg

advokat@forsvararna.se
www.forsvararna.se
Mobil 0736 268 269

Bankgiro 5132-4226 Företagskonto
Bankgiro 5132-8284 Klientmedel
Org.nr 559071-8630 F-skatt/Moms

ADVOKATFIRMAN FÖRSVARARNA

Målets lämplighet som underlag för ett prejudikat

Målet rör två tilltalade och materialet är fullt hanterbart. Ivan riktar in sitt överklagande endast på de angivna oklara rättsfrågorna. Målet framstår därmed som lämpligt som underlag för ett vägledande avgörande. Målet är av särskild betydelse då det innehåller flera olika rättsfrågor som är av synnerligen stort intresse för domstolarna ska döma i liknande mål.

Handläggningsform m.m.

Målet torde kräva huvudförhandling i Högsta domstolen. Ivan Madear är beredd på att vara fortsatt häktad tills Högsta domstolen har avgjort målet.

Någon annan bevisning än den som redan har upptagits i målet åberopas inte.

Övrigt

Kostnadsräkning avseende hittills nedlagt arbete bifogas.

Andreas Hannah